

Surse referențiale ale sociologiei românești interbelice: o analiză cantitativă

Andrei Negru

Des sources référencielles de la roumaine d'entre-deux-guerres: une analyse quantitative

L'analyse des rapports de notre sociologie d'entre-deux-guerres avec d'autres sciences, notamment ceux socio-humains, de Roumanie ou d'autres pays, fait partie d'une recherche minutieuse du phénomène sociologique roumain de cette période. La recherche quantitative de la sociologie roumaine d'entre-deux-guerres a été réalisée sur la base d'un ensemble de grilles composé de cinq listes des indicateurs analytiques. La dernière, la liste des références et des personnes citées a représenté le matériel nécessaire pour la mise en évidence de respectifs rapports. „La collectivité sociale” concernée a été constituée de 606 volumes, divisés en 6 listes, en fonction du leur contenu et de la problématique abordé. Les résultats de la recherche relèvent (le fait) que la sociologie roumaine d'entre-deux-guerres s'est développée en interconnexion avec d'autres domaines du socio-humain, parmi les plus importants étant: la politique et les sciences politiques, le droit, la philosophie, l'histoire, l'ethnologie et l'anthropologie. Elle a en des liens étroits avec les auteurs et la littérature scientifique de deux pays don't l'influence sur notre culture était généralement incontestable, la France et l'Allemagne.

Analiza raporturilor sociologiei noastre interbelice cu alte discipline socio-umane și cu sociologia internațională este parte integrantă a unei investigații mai ample asupra fenomenului sociologic românesc din perioada respectivă. Această investigație și-a fixat ca obiectiv depășirea modalităților „tradiționale” de abordare a istoriei sociologiei (Costea, 1983, pp. 46-56), propunându-și investigarea și analiza exhaustivă a fenomenului sociologic autohton. Colectivul de cercetare* a încercat să supună, la un prim nivel, unei evaluări cantitative un fenomen prin excelență calitativ. Cu alte cuvinte, s-a pornit de la considerarea cercetării sociologice și a rezultatelor sale încorporate în lucrări publicate ca un fapt social, pretabil, ca orice altul, la investigația și analiza cu metodele și mijloacele de lucru ale științei despre societate.

Acest demers a impus defalcarea conceptului general de istorie a sociologiei românești din perioada interbelică în două concepte operaționale, și anume: producție sociologică propriu-zisă și informație sociologică relevantă (Costea, 1983, p. 63-64). Conceptul de producție sociologică propriu-zisă acoperă toate manifestările socio-culturale ale sociologiei din perioada respectivă, considerate ca atare și manipulabile empiric. Altfel spus, au fost luate în considerare doar acele manifestări sociologice care au fost înregistrate, au primit o sancționare publică și pot fi, astfel, controlate și verificate. La rândul său, conceptul de informație sociologică relevantă include acele manifestări culturale extra-sociologice care oferă informații semnificative referitoare la problematica științei despre societate (grupuri, relații sociale, funcții sociale, instituții etc.). Introducerea acestui concept a fost necesară pentru recuperarea ideilor și preocupărilor de factură sociologică din lucrări și activități din alte domenii și discipline, în condițiile în care, în cazul sociologiei noastre, s-a manifestat un amplu fenomen de răspândire, de difuziune a sa în afara comunității științifice proprii, fenomen determinat de însăși geneza sa. Așa cum subliniază un reputat analist al domeniului, „în România, sociologia s-a dezvoltat ca parte integrantă a culturii naționale, în strânsă legătură cu doctrinele și practica socio-politică, ceea ce i-a adăugat o altă trăsătură specifică; caracterul public, deschis, sociologia fiind îmbrățișată de un mare număr de specialiști din alte discipline științifice și de un public larg, opinia românească fiind permanent sensibilă la problematica socială și la științele care au studiat-o” (Costea, 1998, p. 8).

Instrumentul de bază utilizat în investigația sociologiei românești interbelice l-a constituit un set de grile compus din cinci liste de descriptori analitici, și anume: I. lista descriptorilor tematici; II. lista descriptorilor politico-ideologici; III. lista descriptorilor probleme sociale; IV. lista de metode și tehnici de cercetare; V. lista referințelor și a persoanelor citate.

* Investigația a fost realizată în anii '80 de către un grup de cercetători de la Centrul de cercetări sociologice din București, precum și de la institutele de profil din Craiova, Cluj și Sibiu.

Această ultimă grilă, pe baza căruia a fost elaborat prezentul material, și-a propus să surprindă într-o manieră sintetică raporturile sociologiei noastre interbelice cu alte științe socio-umane, dar nu numai, precum și măsura în care ea s-a racordat la știința internațională în general și la cea sociologică în special. Ea a fost structurată pe două variabile, și anume:

I. *domeniul referințelor*, subdivizată în 14 indicatori: 1. antropologie; 2. pedagogie; 3. psihologie; 4. filosofie, logică; 5. estetică; 6. literatură, lingvistică; 7. artă; 8. științe medicale; 9. științe tehnice și agricole; 10. administrație, științe economice; 11. politică, științe politice, științe juridice; 12. sociologie; 13. științele naturii, altele; 14. istorie;

II. *țara de rezidență a persoanelor citate*, subdivizată la rândul ei în 13 indicatori: 1. Germania; 2. Franța; 3. Anglia; 4. Italia; 5. S. U. A.; 6. U. R. S. S.; 7. Austria; 8. Bulgaria; 9. Ungaria; 10. Polonia; 11. Iugoslavia; 12. România; 13. Altele.

Utilizarea referințelor bibliografice într-o anumită lucrare, de factură teoretică dar nu numai, reprezintă, după cum este bine știut, o condiție esențială a caracterului ei științific. Ea constituie un indiciu semnificativ al încadrării respectivului demers în contextul analizelor/dezbaterilor asupra unor fenomene/procese sociale majore sau, dimpotrivă, minore din sociologia autohtonă sau internațională. În același timp, ea constituie și dovada faptului că autorul unei anumite lucrări cunoaște și/sau recunoaște contribuțiile anterioare la cercetarea problemei pusă în discuție, apelul la referințe bibliografice ferindu-l de ipostaza de „descoperitor” de lucruri deja cunoscute și garantând onestitatea în raport cu comunitatea științifică, în cazul unor autori care nu produc contribuții originale în domeniu.

„Colectivitatea socială” investigată cu ajutorul acestor grile a fost alcătuită din volumele interbelice care cuprind producție sociologică propriu-zisă sau informație sociologică relevantă. Alegerea volumului ca unitate de analiză a fost motivată pe de o parte de dificultatea inventarierii și consultării materialelor de dimensiuni mai mici (articole, studii etc.), răspândite într-un număr mare de publicații periodice, unele dintre ele de negăsit astăzi, iar pe de altă parte de importanța atribuită acestui tip de publicație în evaluarea activității științifice din domeniu: „Volumul de autor reprezintă dimensiunea principală a producției sociologice. El oferă sociologului o consacrare socială în mediul oamenilor de știință, relevanța sa socială fiind din acest punct de vedere superioară celorlalte dimensiuni. În același timp, el permite o identificare socială relativ rapidă a „producătorilor sociologiei...” (Costea, 1983, p. 65).

Cele 606 volume care alcătuiesc această „colectivitate” au fost repartizate, în funcție de conținutul lor, în cinci liste, și anume:

I. teorie și metodologie sociologică (sistem social, structură și dinamică socială, epistemologie socială, critică teoretică, metodologia și tehnicile cercetării sociologice etc.);

II. sociologia unităților sociale globale, zonale, locale (unități social-economice, morfologie socială etc.);

III. monografii de localități;

IV. socializare și control social; comunicare și cultură (cultură, individ, grup, psihologie socială, sistem normativ etc.);

V. organizare și conducere (politică, stat, partid etc.).

După cum se poate lesne remarca, primele două liste cuprind în general ceea ce s-a numit producție sociologică propriu-zisă, adică lucrări din domeniul sociologiei sau din alte discipline socio-umane, ale căror autori au abordat și subiecte interesând știința despre societate. Celelalte trei liste includ lucrări care, de regulă, conțin doar informație sociologică relevantă.

Volumele interbelice de sociologie apelează la referințe bibliografice conform datelor din tabelul nr. 1 din Anexă.

Conform datelor acestui tabel, rezultă că autorii volumelor investigate nu s-au conformat în suficientă măsură dezideratului științific de a utiliza referințe bibliografice în lucrările lor. Astfel, numai în 293 din cazuri (48,35%) s-a recurs la procedeul citării altor lucrări. Ponderele deținută de lucrările care uzează de referințe bibliografice în cele cinci liste este în general în acord cu specificul fiecăreia dintre ele și cu problematica abordată în cadrul lor. Astfel, listele I și II, incluzând lucrări cu caracter teoretic sau de aplicare a teoriei la practica socială, apelează în măsură mai mare la referințe bibliografice (68,42%, respectiv 54,54%), dovedind o mai adecvată

încadrare a problematicii abordate într-un context teoretic mai larg. Urmează apoi listele IV și V, caracterizate printr-un apel mai redus la asemenea surse (47,56%, respectiv 30,51%), fapt ce se explică și prin aceea că ele includ lucrări referitoare la realitățile politico-economice și social-culturale românești, prezentate de obicei sub forma unor expuneri de stituații concrete/specifice sau puncte de vedere personale, care nu necesitau în general o fundamentare bibliografică sau pentru care nu exista încă o bibliografie în momentul elaborării lor. În fine, lista III, cea a monografiilor de localități, apelează și ea în mai mică măsură referințe bibliografice, autorii săi plătind tribut insuficiențelor metodologice de întocmire a acestora sau caracterului lor preponderent sociografic, determinând cantonarea lor într-un spațiu problematic limitat.

În ce privește contribuția la realizarea scorului total al referințelor, cele cinci liste își modifică parțial poziția. Astfel, în timp ce listele I și V rămân pe primul și respectiv pe ultimul loc, listele II, III și IV suferă modificări de poziție, ceea ce înseamnă că numărul referințelor nu evoluează paralel cu numărul volumelor care le utilizează. Fenomenul este mai concludent în cazul listelor II și III, în care numărul de volume care utilizează referințe este aproape identic (60, respectiv 59), în timp ce scorul acestora este sensibil diferit (2467 față de 3043).

Una din caracteristicile esențiale ale literaturii noastre sociologice interbelice o constituie apelul permanent la informația din acele discipline științifice care au fost preocupate într-o anumită măsură de domeniul socialului și care au avut o contribuție semnificativă la apariția științei românești despre societate: „... la noi gândirea sociologică s-a dezvoltat [...] în strânsă legătură cu activitatea desfășurată pentru cunoașterea, explicarea și schimbarea realităților sociale de către reprezentanții celorlalte științe sociale și chiar naturale [...] și a fost îmbrățișată nu numai de specialiștii în științele socio-umane, ci și de un mare număr de specialiști din alte ramuri ale științei...” (Costea, 1983, p. 27). Mai mult, o mare parte din sociologii români consemnați ca atare de către istoria disciplinei sau revendicați de către aceasta au avut o formație științifică inițială diferită de cea care i-a consacrat ori s-au afirmat ca personalități pluridisciplinare. Acest specific al sociologiei noastre, concretizat în preluarea și schimbul continuu de informații cu celelalte discipline socio-umane, dar și cu altele, cu preocupări relevante din punct de vedere sociologic (geografie, medicină socială, științe agricole, arhitectură etc.) este reflectat și de datele investigației noastre (vezi tabelul nr. 2 din Anexă).

Valorile indicatorilor variabilei *domeniul referințelor* permit distingerea a patru grupe de discipline, care constituie, desigur în proporții diferite, la realizarea volumului total al acestora.

Aceste grupe sunt:

I.	– științele politice, politica, științele juridice	16,27%;
	– sociologia	14,93%;
II.	– istoria	12,17%;
	– etnologia, antropologia	11,67%;
	– filologia, logica	11,43%;
	– științele naturii, altele	10,81%;
III.	– literatura, lingvistica	6,04%;
	– psihologia	5,44%;
	– administrația, științele economice	4,75%;
	– științele medicale	3,06%;
	– pedagogia	2,26%;
IV.	– estetica	0,43%;
	– arta	0,41%;
	– științele tehnice, agricole	0,27%;

Locul întâi ocupat de grupul *științe politice, politică, drept* constituie un indiciu concludent al „legăturilor strânse și permanente în care s-a aflat sociologia cu doctrinele și practica socială” (Costea, 1992, p. 12), ca rezultat al efortului ei de a contribui la teoretizarea și/sau soluționarea unor aspecte/probleme ale vieții politice complexe și controversate a perioadei. Respectivul grup

este cel mai bine situat în patru din cele cinci liste, el fiind, mai slab reprezentat numai în lista III, fapt explicabil prin profilul și conținutul volumelor incluse în aceasta.

Utilizarea sociologiei ca sursă referențială este accentuată numai în cazul primei liste, cea care conține lucrări aparținând categoriei *producție sociologică propriu-zisă*. Ponderea sa în listă (81,94%) demonstrează preocuparea autorilor interbelici de a se racorda la problematica majoră a domeniului și de a încorpora în lucrările lor realizările anterioare ale sociologiei naționale și internaționale.

Pozițiile evident fruntașe pe care se situează domeniile *istorie* și *științele naturii* se datorează utilizării lor ca surse referențiale în volumele din lista III, adică în lucrările de factură monografică, care au acordat un loc important în economia lor elementelor cadrului natural și istoric. Apoi, ponderea referințelor de filosofie relevă influența de necontestat a acestei discipline asupra sociologiei, mai ales în faza apariției sale, precum și faptul că mulți dintre autorii din lista I, care furnizează majoritatea referințelor de această natură (77,35%) erau familiarizați cu cunoștințe de filosofie socială, pe care le-au utilizat în analiza unor fenomene sociologice. În fine, apelul la referințe bibliografice din domeniul etnologiei și antropologiei pare firesc în cazul unei discipline care s-a dezvoltat în strânsă legătură cu contextul social în care a apărut și a ființat, așa cum a fost sociologia românească, pentru a căror abordare recurgerea la asemenea informații era absolut necesară.

Aceste referințe bibliografice mai mult sau mai puțin semnificative pentru dezvoltarea literaturii noastre sociologice interbelice aparțin (așa după cum reiese din tabelul nr. 3 din Anexă) atât științei românești, cât și celei internaționale. Faptul că cel mai bine reprezentat indicator al variabilei *rezidența persoanelor citate* este *România* (autorii români reprezentând 30,04% din totalul celor citați) sugerează existența în momentul respectiv a unei comunități științifice autohtone bine articulată, ai cărei membri dețineau deja girul necesar pentru a fi considerați autorități în materie, mai ales în problemele concrete/specifice românești (valoarea indicatorului fiind mai ridicată în cazul listelor III și IV, care includ cu precădere lucrări centrate pe o atare problematică). În același timp însă, valoarea redusă a indicatorului *România* în cazul listelor I și II (care cuprind, așa cum am mai precizat, volumele cele mai relevante ca încărcătură sociologică) și, implicit, valorile mai ridicate ale altor indicatori, sugerează legăturile sociologiei românești cu sociologia internațională, autorii citați în lucrările din cele două liste fiind, de regulă, sociologi.

Pentru a surprinde cât mai exact contribuția celorlalți indicatori ai variabilei la realizarea patrimoniului referențial al sociologiei noastre interbelice, am construit un tabel (tabelul nr. 4 din Anexă) din care a fost exclus indicatorul *România*, artificiu justificat având în vedere faptul că scopul acestei investigații a fost tocmai surprinderea raporturilor sociologiei românești cu comunitatea științifică internațională în general și cu cea sociologică în special.

Datele tabelului nr. 4 relevă faptul că sociologia românească interbelică a avut strânse legături cu autorii și literatura științifică din cele două țări a căror influență asupra culturii noastre în general este de necontestat, Franța și Germania. Această influență este mai accentuată în cazul sociologiei, datorită faptului că cei mai importanți sociologi ai perioadei și-au făcut studiile universitare într-una sau în ambele țări, formându-se deci în climatul științific de acolo. Iar faptul că tocmai în aceste țări sociologia și-a manifestat pentru prima oară veleitățile de știință de sine stătătoare permite degajarea concluziei că sociologia românească a beneficiat în procesul dezvoltării sale de cele mai autorizate surse informaționale, încadrându-se prin problematica abordată în contextul teoretic cel mai avansat al domeniului. Cu ponderi de 35,36% și respectiv 30,54% în totalul autorilor străini citați, Franța și Germania ocupă primele două locuri în patru din cele cinci liste, ele fiind devansate doar în cazul listei monografiilor de către Ungaria.

Mai puțin utilizate sunt sursele bibliografice de limbă engleză, acest lucru explicându-se, credem, prin contactele mai reduse ale sociologilor noștri cu literatura sociologică americană. Celelalte țări au avut o contribuție modestă în formarea colectivității autorilor străini citați. Excepție face oarecum Ungaria, a cărei poziție se datorează prezenței remarcabile a reprezentanților săi în lista III (49,64%), în care există o serie de monografii elaborate de către

autorii de limbă maghiară, care au utilizat bibliografie din țara vecină, precum și lucrări românești asupra unor comunități ardelene, pentru care existau surse documentare în literatura din Ungaria.

Atât în cazul *domeniului referințelor*, cât și în cel *al rezidenței persoanelor citate*, indicatorii celor două variabile nu sunt distribuiți omogen în colectivitatea investigată. Există în fiecare listă de volume câțiva autori care uzează constant de referințe bibliografice, în timp ce restul apelează doar întâmplător și în general irelevant la acestea. În lista I, frecvența recurgerii la surse bibliografice este cea mai ridicată (68,42% din volumele sale uzează de referințe și 52,32% din totalul acestora îi aparțin), hotărâtor fiind aici atât aportul sociologilor de profesie, cât și cel al unor personalități multilaterale ale culturii noastre, prezente cu lucrări în colectivitatea studiată. Contribuția acestor două categorii de autori este substanțială în ce privește diversitatea argumentelor utilizate în susținerea textelor lor, argumente preluate atât din literatura științifică românească, cât și din cea internațională.

Apoi, în fiecare din cele cinci liste există suficiente exemple care dezvăluie preferințele unor autori pentru anumite domenii referențiale și pentru o anumită literatură străină, preferințe determinate, desigur, atât de tematica abordată, cât și mai ales de mediul intelectual în care s-au format. Astfel, de pildă, în lucrarea lui A. Chircev, „Psihologia atitudinilor sociale cu privire specială la români”, relevantă și din punct de vedere sociologic, din 108 referințe, 100 sunt din domeniul psihologiei, iar 98 dintre acestea provin din literatura americană. De asemenea, în cazul listei monografiilor se poate remarca preferința unanimă pentru domeniile referențiale *științele naturii și istorie*, ca și pentru autorii români, maghiari și germani.

Aceste câteva exemple sugerează necesitatea adâncirii investigației în sensul combinării celor două variabile ale grilei analitice V, ceea ce ar permite evidențierea structurii rezidenței autorilor citați pe domenii referențiale. S-ar putea, astfel, afla care este ponderea autorilor sociologi citați în perioada respectivă și în ce măsură, de pildă, sociologii români sunt citați de contemporanii lor, în ce măsură deci sociologia noastră interbelică a utilizat informație autohtonă din domeniu. Apoi, cel puțin în cazul țărilor cu o pondere mai însemnată în volumul referințelor, analiza cantitativă mai detaliată ar putea evidenția raportul dintre autorii sociologi și nesociologi citați în lucrările românești, permițând surprinderea mai exactă a raporturilor sociologiei românești interbelice cu sociologia internațională.

Bibliografie

1. Șt. Costea (coord.), *Istoria sociologiei românești*, București, Editura Fundației „România de Măine”, 1998.
2. Șt. Costea, Maria Lovinescu, I. Ungureanu, *Sociologie românească contemporană. O perspectivă în sociologia științei*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.
3. Gitta Tulea, I. Ungureanu, *Considerații metodologice privind cercetarea sociologiei românești postbelice*, în „Viitorul social”, Anul VII (1978), nr. 2, p. 307-311.

Anexă

Tabelul nr. 1. Utilizarea referințelor bibliografice în volumele de sociologie interbelice

Lista	Total volume	din care cu referințe		scor referințe	
		c. a.	%	c. a.	%
I	171	118	68,42	7918	52,32
II	110	60	54,54	2467	16,30
III	184	59	32,06	3043	20,10
IV	82	39	47,56	1205	7,96
V	59	18	30,51	501	3,31
T	606	293	48,35	15.134	100,00

Tabelul nr. 2. Scorul referințelor pe domenii și liste

Domeniu ref.	Total	Lista I	Lista II	Lista III	Lista IV	Lista V
1. c. a.	1767	1073	320	339	28	7
%	11,67	13,55	12,97	11,14	2,32	1,39
2. c. a.	342	87	208	20	26	1
%	2,26	1,09	8,43	0,65	2,15	0,02
3. c. a.	824	334	266	15	205	4
%	5,44	4,21	10,78	0,49	17,01	0,80
4. c. a.	1731	1339	205	7	48	132
%	11,43	16,91	8,31	0,23	3,98	26,34
5. c. a.	65	21	15	29	–	–
%	0,43	0,26	0,61	0,95	–	–
6. c. a.	915	430	93	233	35	124
%	6,04	5,43	3,77	7,65	2,90	24,75
7. c. a.	63	9	4	40	3	7
%	0,41	0,11	0,16	1,31	0,25	1,39
8. c. a.	463	244	135	33	49	2
%	3,06	3,08	5,47	1,08	4,06	0,40
9. c. a.	41	4	4	27	5	1
%	0,27	0,05	0,16	0,88	0,41	0,02
10. c. a.	720	177	130	129	263	21
%	4,75	2,23	5,27	4,24	21,82	5,59
11. c. a.	2463	1493	559	94	224	93
%	16,27	18,85	22,65	3,09	18,58	18,56
12. c. a.	2260	1852	260	65	55	28
%	14,93	22,39	10,54	2,13	4,56	5,59
13. c. a.	1637	214	70	1202	90	61
%	10,81	2,70	2,83	39,50	7,47	12,17
14. c. a.	1843	641	198	810	174	20
%	12,17	8,09	8,02	26,62	14,44	3,99
T c. a.	15134	7918	2467	3043	1205	501
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabelul nr. 3. Scorul indicatorului țări de rezidență a autorilor pe liste

Indicator	Total	Lista I	Lista II	Lista III	Lista IV	Lista V
1. c. a.	3230	2240	500	227	187	76
%	21,36	28,37	20,14	7,46	16,60	15,16
2. c. a.	3740	2456	842	86	183	173
%	24,73	31,11	33,92	2,82	15,27	34,53
3. c. a.	1219	972	116	23	77	31
%	8,06	12,31	4,67	0,75	6,42	6,18
4. c. a.	317	164	52	57	27	17
%	2,09	2,07	2,09	1,87	2,25	3,39
5. c. a.	744	455	157	4	117	11
%	4,92	5,76	6,32	0,13	9,76	2,19
6. c. a.	210	59	33	51	48	19
%	1,39	0,74	1,33	1,67	4,00	3,79
7. c. a.	110	38	17	45	7	3
%	0,72	0,48	0,68	1,47	0,58	0,59
8. c. a.	27	–	2	25	–	–
%	0,17	–	0,08	0,82	–	–
9. c. a.	639	10	17	559	40	13
%	4,22	0,12	0,68	18,37	3,33	2,59
10. c. a.	47	24	8	15	–	–
%	0,31	0,30	0,32	0,49	–	–
11. c. a.	28	1	5	196	2	1
%	0,18	0,01	0,20	0,62	0,16	0,01
12. c. a.	4542	1304	692	1917	479	150
%	30,04	16,51	27,88	62,99	39,98	29,94
13. c. a.	265	171	41	15	31	7
%	1,75	2,16	1,65	0,49	2,58	1,39
Total c. a.	15118	7894	2482	3043	1198	501
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabelul nr. 4. Ponderea autorilor citați în cele cinci liste în funcție de țara de rezidență

Indicator	Total	Lista I	Lista II	Lista III	Lista IV	Lista V
Germania	30,54	33,99	27,93	20,16	26,01	21,65
Franța	35,36	37,26	47,04	7,64	25,45	49,28
Anglia	11,52	14,75	6,48	2,04	10,71	8,83
Italia	3,00	2,49	2,90	5,06	3,75	4,84
SUA	7,03	6,90	8,77	0,35	16,27	3,13
URSS	1,98	0,89	1,84	4,53	6,67	5,41
Austria	1,04	0,57	0,95	4,00	0,97	0,85
Bulgaria	0,25	–	0,11	2,22	–	–
Ungaria	6,04	0,15	0,95	49,64	5,56	3,70
Polonia	0,44	0,36	0,44	1,33	–	–
Iugoslavia	0,26	0,01	0,28	1,68	0,27	0,28
Alte țări	2,50	2,59	2,29	1,33	4,31	1,99
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0